

DOI [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2024-1\(111\)-46-49](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2024-1(111)-46-49)

УДК [028.17 : 808.55] : 37.091.2

Євгенія Валеріївна Миропольська,

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, м. Київ, Україна, evgeniya.myropolska@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-9570-5641>

Наталія Євгенівна Миропольська,

доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти Інституту проблем виховання НАПН України, м. Київ, Україна, natalia.myropolska@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-7469-5111>

ІНТЕГРАЦІЯ АУДІАЛЬНОЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УРОК МИСТЕЦТВА

На прикладах вперше розробленої інтеграції театального аудіомистецтва в урок мистецтва в старшій школі автори статті представляють варіанти створення атмосфери мистецького спілкування учнів, що налаштовують на сприйняття і вироблення власного ціннісно-естетичного самовизначення. Варіанти інтеграції з можливістю слухання й участі у створенні учнями аудіального театального продукту описано на матеріалі вивчення мистецтва африканського, американського, арабо-мусульманського, далеосхідного та індійського культурних регіонів. Запропоновано творчі завдання, спрямовані на наслідувальну та інтерпретаційну діяльність старшокласників у процесі індивідуальної і колективної театральної творчості.

Ключові слова: аудіальна театральна комунікація, аудіотеатр, виховання, інтеграція, культурні регіони світу, учні старших класів.

Актуальність наукової проблеми полягає в приверненні уваги школярів до жанру аудіотеатру, що завжди акцентує якісний бік слова, природа якого «майже тотожна інтонації сповіді, розмови віч-на-віч» [9, с. 53], а отже, і в наданні мистецтву звучного слова паритетної значущості поряд із традиційно представленими в школі видами мистецтва (живопис, музика, танці). Сьогодні учням важко образно висловлювати свої

думки і почуття, оскільки сучасний візуальний бум практично відминив мистецтво слова, віддавши перевагу зримому. Тому свої внутрішні переживання учням легше виразити в стислому sms-повідомленні, на кшталт «вау», «ок» або у «фотці» на мобільному телефоні.

Художня комунікація завдяки голосу, що звучить в ефірі, завжди загадково манить слухача, даруючи можливість відійти від банальності й органічно стати учасником певної

історії шляхом співпереживання, власної чутливості.

Театральне аудіальне мистецтво – це відносно новий чинник виховного сегменту уроку, що має привернути увагу учнів до сприймання і можливості самому здійснити творчий процес. Адже, як пише І. Бех, «ознайомившись із продуктами творчості, їх споживач стає співтворцем, осмислюючи свої враження, встановлюючи асоціації ідей, змісту» [1, с. 27]. Тому розглядаємо використання театального аудіомистецтва як інтеграцію рівного серед рівних видів і жанрів мистецтва, що може мотивувати учнів до спроектування на себе головної ідеї, закладеної в інтонаційний малюнок персонажів драматичних творів, і створити інтелектуально-естетичну ауру до повного згуртування вихованців за рахунок розширення бази педагогічних технологій.

Аналіз останніх досліджень. Праць останніх років про використання аудіомедійного простору в галузі театального мистецтва в рамках уроків естетичного циклу не знайдено. В інтернеті є чимало аматорських порад та покрокових інструкцій щодо слухання та навіть самостійного написання власної аудіокнижки, але вони не стосуються використання аудіального театального мистецтва. Як науково-виховну проблему в Україні тему досліджували: І. Регейло [11] – про формування естетичного ставлення до мистецтва в молодших підлітків засобами радіомовлення; М. Ляховицький [5], який вважав слуховий компонент домінуючим для формування тривалих знань і навичок з іноземної мови; цю ж ідею стосовно навчання студентів розкрила Л. Волошина [2].

Є цікаві напрацювання, присвячені театру перед мікрофоном і загальному радіомистецтву (Л. Недін) [8] та використанню медіатехнологій для запису власного виконання шляхом застосування програм для семплювання, обробки звуку, аби створити одній людині дуетне чи ансамблеве звучання (А. Тормахова) [12], що, на нашу думку, може стати перспективним і популярним явищем у стінах закладу загальної середньої освіти.

Мета статті – ознайомити із прикладами розроблених варіантів інтеграції

аудійного театрального мистецтва в старшій школі, прикметною рисою якою є довершеність художнього слова.

Виклад основного матеріалу. Дана стаття є практичним супроводом до раніше опублікованого допису «Аудіальна театральна комунікація: виховний аспект» [6, с. 41–45]. У межах цієї публікації на прикладах вперше розробленої інтеграції театрального аудіомистецтва в урок у старшій школі представимо варіанти створення атмосфери мистецького спілкування учнів, що налаштовують на сприйняття і вироблення власного ціннісно-естетичного самовизначення. Ці шляхи передбачають слухання і можливість самому брати участь у створенні аудіального театального продукту на матеріалі вивчення мистецтва африканського, американського, арабо-мусульманського, далекосхідного та індійського культурних регіонів, що пропонується старшокласникам у курсі «Мистецтво» для старшої школи.

Нижче наводимо приклади до першої частини підручника «Мистецтво. (10–11 кл.)» [8], акцентуючи увагу учнів старшої школи на формуванні здатності слухати та емоційно відгукуватись на почуте у процесі індивідуальної та колективної театральної творчості.

Африканський культурний регіон. Вступне заняття з теми розпочинаємо із прослуховування аудіоказки «Чи далеко до Африки?».

Після прослуховування захоплюємо учнів бесідою на тему «Чи цікавить вас Африка так само, як героя казки Славка?». У невимушеній формі школярі мають висловити свої думки, погоджуватись чи не погоджуватись з героєм казки. Принагідно вчитель виявляє не тільки рівень їхньої обізнаності щодо цієї частини світу, а й уміння хлопців і дівчат грамотно, вільно і легко висловлюватись. Далі вчитель переходить до ознайомлення старшокласників із змістовим матеріалом підручника.

Американський культурний регіон. У підрозділі «На сценічних підмостках» [8, с. 21–22] пропонуємо знайомство з надзвичайно популярною п'єсою укладеного американського драматурга і письменника Торнтона Уайлдера (1897–1975 рр.) «Наше містечко»,

написаною в 1938 р. В українському аудіофонді зберігаються записи цієї вистави у виконанні акторів Дніпропетровського Українського Молодіжного театру, Миколаївського обласного театру, Сумського обласного театру, Чернігівського театру ім. Т. Г. Шевченка, вона користується незгасним інтересом.

Прослухавши п'єсу або фрагменти з неї у класі, пропонуємо завдання прослухати її ще раз самостійно і збагнути головну ідею, вкладену в уста одного з головних персонажів – помічника режисера: «Щоби жити, треба любити життя, а щоби любити життя, потрібно жити...». Ці слова можна записати на дошці, а потім розгорнути їх обговорення, торкаючись таких питань: чи вважають учні цю фразу афоризмом, чи подобається їй оригінальна форма подачі, з якою метою драматург вживає прийом флешбеку тощо (ведемо аудіозапис обговорення). Спочатку з'ясуємо, чи знають учні цей термін, адже він широко застосовується в інтернеті. Пояснюємо: цей термін означає «спомин» у контексті «тут і тепер» – «там і тоді», походить від англійських слів *flash* – мить, спалах і *back* – назад. Цей термін дуже швидко набрав обертів в інтернеті та сучасній теорії мистецтва на зміну слову «спомин». (Методичний коментар: цей аудіозапис учні зможуть прослухати і почути себе: свій голос, свої інтонації, якими передають свої почуття – наскільки це їм вдалося).

Є, звичайно, й інші варіанти роботи з цією п'єсою: наприклад, постановка і аудіозапис її власними силами шляхом створення конкурентного середовища для проведення кастингу на виконання акторських ролей, на роботу звукорежисера, музичного оформлювача, агентів з реклами аудіопрем'єри тощо. Педагогові як організатору художньо-естетичного виховання слід так будувати виховну стратегію, «щоб людина випробувала себе... шукала своє місце на основі відповідних здібностей» [1, с. 28]. У такий спосіб – виконавський – ми не тільки популяризуємо ім'я видатного американського драматурга і здобутки виконавської майстерності українських професіоналів, а й долучаємо учнів до самостійної творчості. Якщо в класі є медійно «підковані»

учні, які розуміються на проблемі семплування звуку, то для самостійного виконання п'єси буде достатньо набагато менше «акторів», ніж кількість персонажів у п'єсі – 23.

Далекосхідний культурний регіон. Заздалегідь, до вивчення цієї теми робимо аудіозапис поетичного слова Сутоку-ін, Мацуо Басьо, Ое-но Тісато в перекладі І. Бондаренка у виконанні учнів і розпочинаємо тему з прослуховування віршів:

*Гірська ріка
Прискорює свій плін
На міліні.
А трапиться їй скеля –
Розділиться й сплітає рукави.
(Сутоку-ін)*

*Хоч як вдивляйся –
Жодної пилінки
На білосніжних квітках хризантем!
(Мацуо Басьо)*

*Милуюсь місяцем,
А на душі – печаль.
Приходить осінь
Не лише до мене,
Але до мене теж вона прийшла!
(Ое-но Тісато)*

Учитель. Ви прослухали японську поезію в жанрі хокку, або хайку. Вірші в цьому жанрі, як ви знаєте з уроків літератури, присвячені ландшафтним мотивам, явищам природи і часто співвідносять суєтне життя людини з непохитним спокоєм природи, нагадуючи нам про велич її, а отже – і людини. До слова, чи впізнали ви голоси своїх однокласників?

Якщо клас – «акторський», пропонуємо поставити п'єсу японського драматурга Сянеяцу Мусянокодзі «У персіковім гаю» [7, с. 96–121], зробивши її аудіозапис. (Методичний коментар: перед записом учитель має зосередити увагу учнів на розділових знаках, – саме їх вживання в тексті допоможе грамотно і образно здійснити аудіозапис цих віршів. Але, окрім цього, у читанні юний актор має передати і своє особистісне емоційне ставлення).

Індійський культурний регіон. У вступі до теми пропонуємо прослухати індійську аудіоказку на вибір («Довір-

ливий священник», «Невдячний тигр», «Про сварку друзів» та ін.) та поміркувати вголос над проблемами, які в них висвітлено, а потім переходити до змістового наповнення теми відповідно до програми і підручника.

Арабо-мусульманський культурний регіон. На початку розкриття теми слід зробити аудіовступ – надати учням можливість послухати звуки мугаму, флейти. Доречно буде прослухати із старшокласниками аудіозаписи рубаїв у виконанні української актриси Олександри Кравченко (*Dovidka. Biz. Ua. Довідник цікавих фактів та корисних знань, джерело: <https://dovidka.biz.ua>*). Перед прослуховуванням звертаємо увагу на чисту виразну вимову актриси.

На завершальному уроці як узагальнення за цією темою звучить аудіозапис віршів у виконанні учнів:

Абу Абдаллах Джафар Рудакі
(Переклад В. Мисика)

*Все йде гаразд, немає перебою
В ділах твоїх. Так чом же головою*

*Ти похилився? Весело живи!
Полюблений ти долею самою!*

*Візирів рада що тому додасть,
Хто має все, що треба для спокою?*

*Не родить мати двох таких, як ти,
Нема на світі двох такого крою!*

*Не замикає Бог тобі дверей,
Не відчинивши сто перед тобою!*

(Методичний коментар: спрямуйте учнів прочитати цей вірш так, щоб переконати слухачів у висновку, що звучить в останніх двох рядках):

*Глянь навкруги розумним оком,
Не так, як досі ти дивився.*

*Світ – море: тож будуй свій човен
Із добрих діл, щоб не розбився.*

(Методичний коментар: під час прочитання вірша учні спробують передати різними інтонаціями філософську думку поезії, використати різне інтонаційне забарвлення – у прагненні бути почутими і зрозумілими: «...для кого? для кого? з якою метою? заради чого я виконую цей вірш» [3, с. 209]).

*Малим задовольняйся, душею не криви,
Будь вільний, нахилияь не квапся голови.
В добрі – забудь себе і не вдавайся в тугу,
В нужді – про себе дбай і весело живи.*

(Методичний коментар: Після слухання запросіть учнів знайти інтонаційне забарвлення цьому віршу самостійно, що допоможе донести його основну думку).

Омар Хайям
(Переклад В. Мисика)

*Хай кожна мить, що в вічність промайне,
Тебе вщасливлює, бо головне,
Що нам дається тут, –*

життя: пильнуй же!

Як ти захочеш, так воно й мине.

(Методичний коментар: попросіть учнів під час декламації вірша намагатися викликати емоційну реакцію слухачів; для цього слід подумати наперед, які слова з цією метою слід акцентувати).

*Хіба у Всесвіті найкращий твір – не ми?
В очах у розуму зіниці й дух – не ми?
Це коло Всесвіту скидається*

на перстень,

А камінь, що горить ясніш од зір, – це ми.

(Методичний коментар: перед прочитанням вірша слухачам варто подумати над темпом мовлення, зберігаючи чіткість і виразність дикції).

У нагоді вчителю стане тренінг з техніки мовлення, розроблений Л. Лимаренко, де детально і зрозуміло описано етапи і вправи на вироблення милозвучності, сили звуку, польотності голосу тощо [4, с. 432–456].

Висновок. Представлені варіанти інтегрального використання аудіального театального мистецтва на уроках мистецтва акцентують факт постійного перебування учнів у середовищі шедеврів світового мистецтва. Зосереджені на певних національних художньо-естетичних аспектах аудіомистецтва, описані варіанти дають можливість простежити ідею творчості, до якої може долучитися учень.

Подальші кроки у процесі апробації розробленої концепції інтеграції аудіальної театальної комунікації в навчально-виховний процес полягають

в реалізації подібної роботи в аудиторній та позааудиторній роботі учнів початкової і основної школи. Педагогічної розробки потребують вправи на використання цих ідей на уроках літератури, мови, історії тощо. Не мають залишатися поза увагою проблеми, пов'язані з поєднанням аудіо і друкованого слова літературних творів.

Широкі перспективи позначена проблема відкриває для закладів вищої освіти, пропонуючи інтеграцію аудіальної театальної комунікації в навчально-виховний процес.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

- Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку. Київ : Академвидав, 2012. 256 с.
- Волошинова Л. В. Сучасні аудіовізуальні технології у вивченні іноземної мови. Київ : Знання України, 2007. 152 с.
- Кобзар Т. Про деякі проблемні аспекти слова на сценічному майданчику. *Науковий вісник КНУТ-КиМ ім. І.К. Карпенка-Карого*. Київ, 2012. Вип. 11. С. 208–214.
- Лимаренко Л. Тренінг з техніки мовлення. Розвиток сучасної мистецької педагогічної освіти : монографія / за наук. ред. М. Вовк. Сучава, 2023. С. 432–456.
- Ляховицький М. В. Теорія і практика використання технічних засобів в навчанні іноземним мовою. Київ : Вища школа, 1979. 255 с.
- Мирополюська Н. Є. Аудіальна театральна комунікація: виховний аспект. *Мистецтво та освіта*. 2023, №2 (108). С. 41–45. DOI: [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2023-2\(108\)-41-45](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2023-2(108)-41-45)
- Мирополюська Н. Є. Художня культура : Хрестоматія. 11 клас. Київ : ІПВ НАПН України, 2013. 164 с.
- Мистецтво. 10 (11). Харків : Ранок 2023. 192 с.
- Недін Л. Універсальна мова театру. Моно-театр перед мікрофоном. *Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва* : зб. матеріалів між-нар. наук.-практ. конференції. КНУТКиМ ім. І.К. Карпенка-Карого. 2020. С. 69–74. DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.26.2020.202592>
- Онисьченко О. Історія та теорія художньої творчості. Київ : Ліра, 2023. 284 с.
- Регейло І. Ю. Формування естетичного ставлення до мистецтва у молодших підлітків засобами радіомовлення : автореф. канд. дис. ... за спеціальністю 13.00.07 – теорія та методика виховання. Київ, 1999. 19 с. URL: <http://www.disslib.org/formuvannja-estetichnoho-stavlennja-domytetstva-u-molodshykh-pidlitkiv-zasobamy.html>
- Тормахова А. М. Медіатехнологія та science art у контексті сучасних культурно-мистецьких практик. *Українські культурологічні студії* : зб. наук. праць КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ, 2020. С. 208–214. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://ucs-univ.kiev.ua/images/archive/issue6/21.pdf>

References:

- Bekh, I. D. (2012). *Osobystist u prostori dukhovnoho rozvytku* [Personality in the space of spiritual development]. Kyiv: Akademvydav.
- Voloshynova, L. V. (2007). *Suchasni*

audiovizualni tehnologii u vyvchenni inozemnoi movy [Modern audiovisual technologies in foreign language learning]. Kyiv: Znannia Ukrainy.

3. Kobzar, T. (2012). Pro deaki problemni aspekty slova na stsenichnomu maidanchyku [On some problematic aspects of speech on the stage]. Naukovyi visnyk KNUKIM im. I. K. Karpenka-Karoho, 11, 208-214.

4. Lymarenko, L. (2023). Treninh z tekhniky movlennia [Training in communicative techniques]. M. Vovk (Ed.), Rozvytok suchasnoi mystetskoï pedahohichnoi osvity (pp. 432-456). Suchava.

5. Liakhovyskyi, M. V. (1979). Teoriia i praktika prymeniia tekhnicheskikh sredstv v obuchenii inostrannym yazykam [Theory and practice of using technical means in teaching foreign languages]. Kyiv: Vyshcha shkola.

6. Myropolska, N. Ye. (2023). Audialna teatralna komunikatsiia: vykhovnyi aspekt [Audio theatrical communication: Educational aspect]. Mystetstvo ta osvita [Art and Education], 2(108), 41-45. [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2023-2\(108\)-41-45](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2023-2(108)-41-45)

7. Myropolska, N. Ye. (2013). Khudozhnia kultura. Khrestomatiia. 11 klas [Art culture. Antology. Grade 11]. Kyiv: IPV NAPN Ukrainy.

8. Mystetstvo. 10 (11) klass [Art. 10 (11) Grade]. (2023). Kharkiv: Ranok.

9. Nedin, L. (2020). Universalna mova teatru. Monoteatr pered mikrofonom [The universal language of the theater. Monotheater in front of the microphone]. Suchasni doslidzhennia v haluzi kultury i mystetstva: Proceedings of International Scientific and Practical Conference Kyiv of National I. K. Karpenko-Kary Theatre, Cinema and Television University. <https://doi.org/10.34026/1997-4264.26.2020.202592>

10. Onishchenko, O. (2023). Istoriia ta teoriia khudozhnoi tvorchosti [History and theory of artistic creativity]. Kyiv: Vydavnytstvo «Lira».

11. Reheilo, I. Yu. (1999). Formuvannia estetychnoho stavlennia do mystetstva u molodshykh pidlitkiv zasobamy radiomovlennia [Formation of aesthetic attitude to art in younger teenagers by means of radio broadcasting]. (Dissertation Abstract, Kyiv). Retrieved from <http://www.disslib.org/formuvannja-estetychnoho-stavlennja-do-mystetstva-u-molodshykh-pidlitkiv-zasobamy.html>

12. Tormakhova, A. M. (2020). Media-tekhnohiiia ta science art u konteksti suchasnykh kulturno-mystetskykh praktyk [Media technologies and science art in the context of modern cultural and art practices]. Ukrainski kulturolohichni studii [Ukrainian Cultural Studies], 1(6), 98-101. Retrieved from <http://ucsuniv.kiev.ua/images/archive/issue6/21.pdf>

Закінчення статті див. на ст. 12

DOI [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2024-1\(111\)-49-54](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2024-1(111)-49-54)

УДК 378.147.091:78.071.4-051:398.8

Галина Василівна Яківчук,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та методики музичної освіти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, м. Хмельницький, Україна, davya5548@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-2820-7604>

«ФОЛЬКЛОРНІ СТУДІЇ» У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

У статті акцентовано увагу на важливості підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва на підґрунті українського музичного фольклору, що реалізується в курсі «Фольклорні студії» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)». Висвітлено теоретико-практичні засади цього курсу, мету і завдання, зміст і теоретико-практичні складові, що сприяє формуванню ключових і спеціальних компетентностей, творчого самовираження майбутніх фахівців у процесі музичної фольклорної діяльності. Наведено приклади форм роботи зі студентами в курсі «Фольклорні студії» на базі Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Ключові слова: курс «Фольклорні студії», майбутні вчителі музичного мистецтва, заклади вищої освіти, український музичний фольклор, творча самореалізація.

Виклики, спричинені рашистським нападом на нашу країну, і самовіддані дії українців у відповідь на них, вкотре нагадують, що країна зможе вистояти і протидіяти фізичному й інформаційному насиллю тоді, коли її громадяни є національно свідомими, духовно розвиненими особистостями. Тому особлива роль і завдання постають перед вчителем мистецтва: «Учитель мистецтва, який бере на себе відповідальність за формування духовної сфери особистості, її системи цінностей, виконуючи завдання художнього та загальноестетичного змісту, постає «агентом змін», який здатний

застосувати потужний потенціал мистецтва, власні психофізичні ресурси та професійний досвід задля досягнення найвищої мети – цілісного розвитку особистості» [8, с. 2]. Відповідно, до вчителя висувається ряд вимог, особливо у швидкозмінюваних реаліях. Вчитель мистецтва «...має усвідомити об'єктивність піднесення ролі мистецької освіти, кінцевою метою якої є здатна творити особистість...» учня, відчувати зміни в цій освітній ланці і бути готовим відповідати на виклики [5, с. 11].

В умовах війни в Україні 2022–2024 рр. головним вектором у освіті є національно-патріотичне виховання

14. Bion, W. R. (1962). *Learning from Experience*. London: Heinemann Medical Books.
15. Fukui, H., & Toyoshima, K. (2008). Music facilitate the neurogenesis, regeneration and repair of neurons. *Medical Hypotheses*, 71(5), 765–769.
16. Garred, R. (2006). *Music as therapy: A dialogical perspective*. Gilsum, NH: Barcelona Publishers.
17. Hanna-Pladdy, B., & MacKay, A. (2011). The relation between instrumental musical activity and cognitive aging. *Neuropsychology*, 25(3), 378.
18. Horne-Thompson, A., & Grocke, D. (2008). The effect of music therapy on anxiety in patients who are terminally ill. *Journal of Palliative Medicine*, 11(4), 582–590.
19. Hensley, M. A., & Matthieu, M. M. (2011). Educational needs assessment for homeless service providers on preventing suicide. *Social Work in Mental Health*, 9(2), 92–106.
20. Kirschenbaum, H. E., & Henderson, V. L. E. (1989). Carl Rogers: Dialogues: Conversations with Martin Buber, Paul Tillich, BF Skinner, Gregory Bateson, Michael Polanyi, Rollo May, and others. Houghton: Mifflin and Company.
21. Lee, C. (2003). *The architecture of aesthetic music therapy*. Gilsum N.H.: Barcelona.
22. Rolvsjord, R. (2010). *Resource-oriented music therapy in mental health care*. Gilsum, NH: Barcelona Publishers.
23. Mandel, S. E., Hanser, S. B., Secic, M., & Davis, B. A. (2007). Effects of music therapy on health-related outcomes in cardiac rehabilitation: A randomized controlled trial. *Journal of Music Therapy*, 44(3), 176–197.
24. Möckel, M., Röcker, L., Störk, T., Vollert, J., Danne, O., Eichstädt, H., Müller, R., & Hochrein, H. (1994). Immediate physiological responses of healthy volunteers to different types of music: cardiovascular, hormonal and mental changes. *European Journal of Applied Physiology and Occupational Physiology*, 68(6), 451–459.
25. Mössler, K., Chen, X., Heldal, T.O., & Gold, C. (2011). Music therapy for people with schizophrenia and schizophrenia-like disorders. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 12.
26. Russell, C., Kyle, S. D., & Wearden, A. J. (2017). Do evidence based interventions for chronic fatigue syndrome improve sleep? A systematic review and narrative synthesis. *Sleep Medicine Reviews*, 33, 101–110.
27. Stige B. (2002). *Culture-centered music therapy*. Dallas TX: Gilsum NH: Barcelona.
28. Warth, M., Keßler, J., Hillecke, T. K., & Bardenheuer, H. J. (2015). Music therapy in palliative care: A randomized controlled trial to evaluate effects on relaxation. *Deutsches Ärzteblatt International*, 112(46), 788.
29. Yue, Wu, MM, MT-BC (2019). The development of music therapy in Mainland China. *Music Therapy Perspectives*, 37(1), 84–92.
30. Wigram, T., Pedersen, I. N. & Bonde, L. O. (Eds.). (2002). *A Comprehensive Guide to Music Therapy. Theory, Clinical Practice, Research and Training*. London: Jessica Kingsley Publishers.

Rufina Olehivna Dobrovolska, PhD, Senior Lecturer of the Department of Vocal and Choral Training, Theory and Methods of Music Education named after Vitalii Hazynskyi, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, rufina.dobrovolska@vspu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1414-8861>

Hanna Bilozerska, candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Vitalii Hazynskyi Chair of Vocal and Choral Training, Theory and Methods of Music Education Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, anna_bilozerskaya@gmail.ua, <https://orcid.org/0000-0002-4626-6205>

Modeling of professional training of music therapists in universities of Europe and the USA

The article examines the concept of music therapy, which is one of the oldest applied forms of using art in society and takes on a unique format in the 21st century. The intensive development of music therapy technologies in the socio-cultural space allows us to talk about the prospects of this direction in the framework of solving the main issues of restorative medicine. One of the effective ways to overcome problems in the educational space is using technologies that create comfortable objective and subjective conditions for emotional and psychological self-regulation, ensure the person's emotional stability, prevent the syndrome of "emotional burnout" and is an essential factor in achieving success in education, development and professional activity.

The scientific and methodical literature analysis made it possible to determine music therapy specialists' professional training model. It was also determined that implementing music therapy into the content of modern university education in Europe and the USA is the most effective mechanism for solving these issues because music therapy is the same means of influencing a person, aimed at preserving and restoring his psychological health. The universities of Europe and the USA prepare specialists and students, who can regulate physical, emotional, and psychological states, relieve tension and fatigue, resist stressful situations, and help other members of modern society to use the possibilities of music therapy effectively. The article states that when modeling the professional training of music therapists, it is necessary to adhere to the following system principles: developing theoretical knowledge, social competence, professional qualities, and practical skills and abilities. Using music therapy in the modern university space contributes to solving the identified problems, for which it is necessary to implement: highly qualified training of personnel in music therapy, as well as to introduce educational projects and programs of universities in Europe and the USA into the educational process of Ukraine.

The prospects for developing music therapy are to expand and unify the information space. Interaction between specialists in the artistic direction, doctors, psychologists, and teachers should guarantee success in establishing and recognizing music therapy as a sanogenetic technology on the scale of social society. This will provide new opportunities for the conscious use of sound as the basis of the considered healing method.

The article provides examples of the experience of introducing the profession of music therapist in the universities of Europe and the USA. This will allow a deeper study of the model of professional training of specialists and further prospects for implementing this profession in Ukraine.

Keywords: music therapy, professional training of music therapists, professional training model, professional competences, universities of Europe and the USA.

Стаття надійшла до редакції 24.02.2024 р.

Початок статті «Інтеграція аудіальної театральної комунікації в урок мистецтва» див. на с. 46

Evgenia Valeriivna Myropolska, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Humanitarian Disciplines of the Kyiv National University of Theater, Film and Television named after I.K. Karpenka-Karyo (hidden), evgeniya.myropolska@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-9570-5641>

Natalia Evgenivna Myropolska, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the Laboratory of Aesthetic Education and Art Education of the Institute of Educational Problems of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, (hidden), evgeniya.myropolska@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-7469-5111>

Integration of audio theatrical communication in the art lesson

The article is a practical accompaniment to the previously published post «Audio theatrical communication: educational aspect» [4, c.41–45]. Using the examples of the newly developed integration of theatrical audio art in a high school lesson, options for creating an atmosphere of artistic communication among students are presented, which adjust to the perception and development of their own value-aesthetic self-determination.

These ways involve listening and the opportunity to participate in the creation of an audio theatrical product based on the material of the study of the art of African, American, Arab-Muslim, Far Eastern and Indian

cultural regions. Creative tasks designed for imitative and interpretive activity of students in the process of individual collective theatrical creativity are proposed.

Theatrical audio art is a relatively new factor in the educational segment of the lesson, which should draw children's attention to perception and the opportunity to carry out the creative process themselves. Therefore, we consider the use of theatrical audio art as an integration of equal among equal types and genres of art, which can motivate students to project onto themselves the main idea embedded in the intonation pattern of characters in dramatic works and create an intellectual-aesthetic aura to fully unite students due to the expansion of the base of pedagogical technologies.

There are, of course, different options for working with audioplay, for example, staging and audio recording of the play on your own by creating a competitive environment for casting for acting roles, sound engineer, music designer, audio premiere advertising agents etc. The teacher, as the organizer of artistic education, should orient the educational strategy in such a way that a person tests himself, seeks his place on the basis of appropriate abilities. In this way, namely, performing, we not only popularize the name of the outstanding playwrights and the performance skills of Ukrainian professionals, but also involve students in independent creativity. (If there are media «savvy» students in the class who understand the problem of sound sampling, then for independent performance of the play, much less

«actors» will be enough than the number of characters in plays).

Before recording, the teacher should focus students' attention on punctuation marks - their use in the text will help to make an audio recording of poems competently and figuratively. But, apart from this, the young actor should also express his personal emotional attitude during reading.

The options presented for the integral use of audio theatrical art in art classes emphasize the fact that students are constantly surrounded by masterpieces of world art. United by focusing on certain national artistic-aesthetic aspects of audio art, the options described provide an opportunity to trace the idea of art as creativity, in which the student can participate.

The next step in the process of approbation of the developed concept of integration of audio theater communication in the educational process is the implementation of similar work in the classroom and extra-auditory work of primary and elementary school students.

Pedagogical development requires an exercise in the use of these ideas in the lessons of literature, language, history, etc.

Keywords: audio theater communication, audio theater, education, integration, cultural regions of the world, high school students.

Стаття надійшла до редакції 24.01.2024 р.